

มาตรฐานวัดความเตี้ยเด็กไทย

STANDARD SHORT STATURE SCALE FOR THAI CHILDREN

กาญจนา ญะเพชร นพพล ธาดากุล เสถียร บัวเขียว สิริลักษณ์ คุณ
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพโคกเจริญ ตำบลโคกสาร อำเภอชานุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ

แรงบันดาลใจ: พบว่าในการประเมินความสูงของเด็กมักจะใช้การวัดความสูงด้วยเครื่องวัดความสูงทั่วไป แล้วนำค่าที่ได้มาจุดลงบนกราฟในสมุดสีชมพูของเด็ก แล้วจึงประเมินว่าเด็กตัวเตี้ยหรือไม่ ถ้าพบว่าเด็กมีค่าความสูงที่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์ แสดงว่าเด็กน่าจะเตี้ย จะต้องส่งเด็กไปพบกุมารแพทย์เพื่อประเมินอย่างละเอียดต่อไป ซึ่งกุมารแพทย์จะใช้กราฟของชมรมต่อมไร้ท่อเด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทยเป็นมาตรฐานในการประเมินว่าเด็กเตี้ยจริงหรือไม่ ทำให้มีการทำงานซ้ำซ้อน ดังนั้น รพ.สต.โคกเจริญ จึงได้ร่วมมือกับกุมารแพทย์โรงพยาบาลชานุมานและ คปสอ.ชานุมาน ในการพัฒนามาตรวัดความเตี้ยของเด็กไทย โดยมีเป้าหมายคือ บุคลากรสาธารณสุขและประชาชน สามารถประเมินความเตี้ยของเด็กได้ในการวัดความสูงเพียงขั้นตอนเดียวจากเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐาน และเด็กตัวเตี้ยจริงได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็ว จึงได้สร้างมาตรวัดที่นำกราฟจากเกณฑ์มาตรฐาน มาใส่ในมาตรวัดทั่วไป ร่วมกับการใช้สีต่างๆ 12 สีในการจำแนกเด็กตามช่วงอายุเดือน ปี ทำให้สามารถใช้งานได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ครอบคลุมเด็กในช่วงอายุ 2 - 12 ปี เป็นการส่งเสริมการดำเนินงานการประเมินภาวะโภชนาการในเด็กให้สามารถวิเคราะห์ส่วนสูงของเด็กได้รวดเร็วและแม่นยำเพียงครั้งเดียว

กระบวนการสร้างนวัตกรรม : การออกแบบมาตรวัดความเตี้ยเด็กไทย เป็นสเกลวัดความสูงเด็กไทย หน่วยเซนติเมตร แยกเด็กชาย-หญิง ใช้วัดความสูงในท่ายืน (อายุ 2-12 ปี) โดยนำค่าจากกราฟแสดงการเจริญเติบโตของเด็กของชมรมต่อมไร้ท่อเด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทย ที่ระดับ P3-P50-P97 ของแต่ละช่วงอายุมาประกอบกับมาตรวัดความสูง แล้วใช้สีต่างๆ 12 สี เพื่อแยกช่วงอายุต่างๆ ของเด็กให้ละเอียดเป็นอายุรายปี / รายเดือน ทำให้ผู้วัดสามารถแปลผลได้ทันทีว่าเด็กเตี้ยกว่าเกณฑ์มาตรฐานของชมรมต่อมไร้ท่อเด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทยหรือไม่ ด้วยการวัดเพียงครั้งเดียว ไม่ต้องไปเปิดกราฟให้ยุ่งยาก เสียเวลาอีกต่อไป

ผลสำเร็จของนวัตกรรม นำไปวัดความสูงครั้งเดียว ก็แปลผลได้ทันทีว่าเด็กตัวเตี้ยหรือไม่ รวดเร็วและน่าเชื่อถือกว่า

การประเมินผล คุณค่าของนวัตกรรม : ทดสอบประสิทธิภาพโดยทดสอบความเร็วในการวัดและแปลผลภาวะเตี้ยของเด็ก พบว่ารวดเร็วกว่าวิธีเดิม อย่างมีนัยสำคัญ $p < .001$ (13.6 วินาที \pm 3.9 เหลือ 8.3 วินาที \pm 1.2, $n=388$) และทดสอบประสิทธิภาพ สามารถแยกเด็กภาวะเตี้ยไม่จริงออกจากเด็กเตี้ยของสมุดสีชมพู ได้ร้อยละ 50 ($n=282$)

แนวทางการขยายผล : จะมีการนำไปให้ อสม. ครูผู้ดูแลเด็ก ครูอนามัยโรงเรียน และประชาชนทั่วไปนำไปใช้วัดความสูงของเด็กวัยอายุ 2 -12 ปี ว่าเป็นเด็กตัวเตี้ยหรือไม่ ทำให้สามารถวินิจฉัยได้ด้วยตนเอง มีมาตรฐานรองรับ เพราะนำเกณฑ์มาตรฐานมาใช้ มีความน่าเชื่อถือและรวดเร็วกว่า โดยไม่ต้องส่งพบกุมารแพทย์อีก และผลงานชิ้นนี้ได้เข้าร่วมจัดแสดงนิทรรศการงาน “วันนักประดิษฐ์” ประจำปี 2561 ระหว่างวันที่ 2-6 กุมภาพันธ์ 2561 ไบเทค บางนา กรุงเทพฯ และได้รับรางวัลดีเด่น นวัตกรรมประกอบ life course approach ในงานวิชาการ 2561 สำนักงานสาธารณสุข อำนาจเจริญ (การออกแบบนี้ได้ไปขอจดอนุสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ เมื่อ 31 ต.ค. 2560)